

overhand boven teregtwijzing gekregen heeft, en waarin de gulden middenweg geheel uit het oog schijnt verloren te zijn gegaan. En het is juist deze middenweg, welken *S.* wenschte te bewandelen. Daartoe wordt onafhankelijkheid vereischt, zoowel van de partij der volstrekte *tegenkanting*, als van die der zoogenaamde *ministerielen*; en deze onafhankelijkheid is *S.* deels achtig. Het vermoeden, als of hij, uit dankbaarheid voor genotene gunsten, zich aan den eenen of anderen kant heeft aangesloten, is dus geheel ongegrond. Met Hollandsche *openhartigheid*, doch ook met Hollandsche *bescheidenheid*, zal *S.* voortgaan de gevoelens van anderen en die van zichzelf mede te deelen, over misbruiken en gebreken, die overal bestaan, en waarvan wij op verre na niet uitgesloten zijn — zich houdende aan zijne voorafrede (vid. n°. 1). Bevordering van dat belang, waarvoor allen, die in Nederland wapens voeren kunnen, zich ten strijde vereenigd hebben, is het doel van den *Spectator*; en dat wordt door geene gispingen, waarin de *geest der liefde* ontbreekt, bereikt!

Nu nog een woord over vermeende ter zijde gelegde stukken. Tot nog toe is geen eenig stuk geheel ter zijde geschoven. Slechts eenige zijn tot nadere gelegenheid bewaard. Hierbij moet *S.* doen opmerken, dat de inhoud van zekere stukken, een betrekkelijk goed of kwaad kunnen stichten, naarmate de tijdsomstandigheden zijn, waarin ze worden medegedeeld. Zoo zoude o. a. de personele beoordeeling van een of ander officier, hetzij deze in hooge hetzij in lage betrekking bij het leger zich bevindt, in den tegenwoordigen tijd, geheel misplaatst zijn; dewijl men toch niet veronderstellen kan, dat de stem van *S.* het *veto* heeft. Even zoo als wij en anderen sommige mannen beoordeelen, worden dezelve — ten minste dit is te veronderstellen — door de bevoegde magten insgelijks beoordeeld. En daar deze evenwel *staan* blijven, daar, waar zij trouwens niet moesten staan, zoo zoude *S.* bemoeijing in dezen, wantrouwen doen geboren worden, dáár waar men eendragt en vertrouwen moest zoeken op te wekken; — door eendragt alleen zijn wij sterk. Deze voorloopig ter zijde gelegde stukken, kunnen dus in *andere tijden* het onderwerp van *S.* bespiegelingen worden; voor alsnog leggen zij ter griffie!

Andere aanmerkingen hebben aan *S.* de overtuiging gegeven, dat, zoo hij alles onder den dekmantel van het *anonyme* wilde opnemen, zijn opgang met *reuzen schreden* zoude plaats hebben en tot zijne materiele belangen zoude bijdragen. Doch langs dezen weg wenscht hij niet tot het doel te komen, hetwelk hij zich, bij den aanvang van zijnen werkkring, heeft voorgesteld. Hij wil de achtig van alle partijen verwerven, al zou zijn opgang ook nog zoo langzaam geschieden. Daartoe zullen hem de bescheiden voordragten van verschillende meeningen en uittreksels uit al wat Europa periodiek militair voortbrengt, datgene namelijk wat voor ons van belang kan zijn, gewis eenmaal den weg banen.

### **Spectator aan zijne Lezers.**

Elk doet wel zijne partij te kiezen. Het tegenwoordige kan het verledene niet zijn; en daar de beurt aan de negentiende eeuw

gekomen is, zoo moet men zich goedschiks aan haar karakter onderwerpen, in stede van er zich te sterk over te beklagen; want het is met haar dat iedereen moet leven. Ongestraft kan men de algemeene meening niet trotseren; integendeel, men moet haar uitvorschen en volgen. Zoo lang deze meening niet het gekunstelde werk van slechts eene partij is, maar dezelve uit algemeene overtuiging voorkomt, dan is ze goed. Van eenige zijdelingsche wenken en raadgevingen, die *S.* in zijn kantonnement of op zijne rondes heeft kunnen opzamelen, heeft hij — voor zoo verre de omstandigheden zulks toelieten — partij getrokken. Hij wilde echter meer dan dat doen: gaarne zou hij algemeene wenschen willen volgen. Het is daarom dat hij, bij het ten einde loopen van de tweede *serie* zijner nummers, zijne lezers en degenen, die hem zouden willen lezen, uitnoodigt hunne denkbelden, omtrent de verdere inrigting en voortgang zijner werkzaamheden, aan hem bekend te maken. Het te zamen zijn van vele korpsen in een klein bestek, kan de vereeniging hunner verschillende gevoelens omtrent hem gemakkelijk maken. In zekere opzichten zouden deze gevoelens en denkbelden, alsdan aan *S.* ten rigtsnoer zijner volgende handelingen en als toets voor de algemeene meening kunnen strekken; terwijl hij daardoor tevens in staat zou worden gesteld, zijne gebreken te leeren kennen en te verbeteren. In een woord: *Spectator* vraagt aan zijn publiek eene constitutie; terwijl hij van zelfs zich alzoo verantwoordelijk stelt.

Het is niet tot ééne partij dat *S.* zich wendt — het is tot het algemeen. Een zoodanig voorstel zal dus vreemd schijnen, om . . . . dat het nieuw is. Eene bedaarde overweging zal echter het belang van dat nieuwe doen gevoelen, terwijl het *S.* in zijne pogingen zal onderschragen, een wezenlijk belangrijk en voor ons nieuwe onderneming op de grondwet der openbare meening vast te stellen.

Dit denkbeeld lag *Spectator*, bij den aanvang van zijnen werkkring, reeds voor den geest, met het openbaar maken derzelve heeft hij echter willen wachten, om aan zijne lezers tijd te laten, hem eenigzins te leeren kennen, waartoe sommige fondsartikelen, in zijne voorgaande nummers gegeven, hebben kunnen bijdragen — opdat ook, bij de opstelling eener zoodanige grondwet, een voorloopig doel en strekking niet gemist wierden die *S.* voor zich als rigtsnoer heeft aangenomen.

### **Verscheidenheden.**

De laatste aflevering van de in Duitschland uitkomende *Conversations-Lexicon der neuesten Zeit und Literatur*, bevat eene zeer vleijende levensschets van den Generaal der Infanterie, Baron Chassé, welke door vele letterkundige Hoogduitsche tijdschriften is overgenomen — de meesten onder het opschrift: *der Bajonnett-General Chassé*. Het zal voorzeker aan het Hollandsche leger aangenaam zijn te vernemen, dat de vreemdeling aan de verdiensten van dien grijzen krijgheld, die op Oud-Nederlands klassieken bodem het levenslicht zag, en wiens krijgsroem te midden van Hollandsche strijdgers

verkregen is, hulde en regt doet wedervaren! De zinsnede waarmede der *Freimüthige oder Berliner Conversations-Blatt*, het overnemen van dit artikel begint, namelijk: » De oude degenknop, aan welken Holland voor weinig tijds deszelfs bestaan te danken had, en die misschien weldra geroepen zal worden zich op nieuw werkdadig te toonen — over den Generaal Chassé, Napoleons bajonnetten Generaal, zegt de laatste aflevering van de *C. L.* het volgende enz. » heeft *Spectator* aanleiding tot de volgende opmerking gegeven: Honderde trekken van heldenmoed en krijgskundig beleid, door een persoon, niet trotsering van de grootste gevaren, verrigt, blijven dikwerf in het duister aan de vergetelheid gewijd, en zouden — hoe ten onrechte ook — daarin begraven blijven, wanneer niet somtijds, de omstandigheden of het toeval, dien zelfden persoon in de gelegenheid stelden, door eene daad — op zich zelve beschouwd — van ondergeschikt, doch in de gevolgen voor het algemeen van het grootste belang, alle vroegere en groote verrigtingen aan de vergetelheid te ontrukken. Alhoewel in een ander opzigt, heeft *Spectator* daarop reeds gedoeld, in een vorig artikel, *Hollandsche Volksgeest*, bij de aanhaling der overwinning van de zoogenaamde Zilvervloot, waaraan *Piet Hein*, hoezeer vroeger uitstekender daden verrigt hebbende, geheel zijne populariteit te danken had. Deze opmerking is naar zijn inzien toepasselijk op den man, die geroepen was, om in de laatste twee jaren op het toneel der gebeurtenissen eene gewichtige rol te vervullen. Hierdoor wil *Spectator* echter in geenen deele, iets aan het laatste gehouden gedrag des grijzen helds benemen, voor wien hij eene onbegrensde hoogachting gevoelt. Geenszins! maar gaarne wenschte hij dat in zoodanige artikelen, al zijn dezelve ook uitsluitend aan personen gewijd, ook ondergeschikten in de hulde deelden, die somtijds wel eens met voorbijgaan van dezen, enkel aan den hoofdpersoon wordt toegebracht. Men zal misschien hier tegen aanvoeren, dat die hulde als van zelve op hen terugkaast. Dit is echter zeer betrekkelijk, en hangt zeer veel af van de wijze, op welke eene zoodanige levensschets is ingekleed. In het artikel, hetwelk *Spectator* bedoelt, ontbreekt geheel en al deze strekking; want, bij het verhaal van den door Generaal Chassé in Spanje behaalden krijgsoeroem, kan men niet onderscheiden of het Fransche of Hollandsche bajonnetten waren, die hem den eervollen naam van *bajonnetten Generaal* deden verwerven!! Bij het verhaal zijner laatste verrigtingen had men insgelijks met eenige woorden de medewerking van vele ondergeschikten, en vooral die der Nederlandsche zeemagt kunnen aanhalen. Ook bij de vermelding dier daden, zou het niet alleen aan *Spectator*, maar voorzeker aan het geheele Hollandsche leger aangenaam zijn, naast den naam van Chassé, dien van *Bernhard van Saksen-Weimar* te zien schitteren, die zich — hetgeen echter minder algemeen bekend is — tijdens de gewichtige oogenblikken, waarin de eerstgenoemde paal en perk aan het oproer en het schandelijkste verraad stelde, hem terzijde stond, en in die gebeurtenissen, waardoor de schijnbaar uitgedoofde

geestkracht der Hollandsche natie op nieuw ontwaakte, eene niet minder gewichtige rol speelde.

Toen *Spectator* in zijn kantonnement, over dit onderwerp, zijne gedachten uitte, was men het algemeen met hem eens. Eenige meenden echter, dat het openbaar maken dezer gevoelens, het nationale der daad — uithoofde de Hertog vreemdeling is — zoude benadeelen. Hiermede was *Spectator* het echter geenszins eens, daar *Bernhard van Saksen-Weimar* in de velden van Leuven, zijnen naam met de spits zijns degens in het burgerregister van Oud-Nederland heeft ingeschreven, waarover de geheele natie jubelde, en met innige dankerkentenis een groot burger meer telde. Voor den onpartijdigen geschiedschrijver zij deze opmerking een wenk, welker gegrondheid men, bij het minste onderzoek, niet meer betwijfelen zal.

## LEGER- (VREEMDE) BERIGTEN.

### BELGIE.

BRUSSEL, den 21sten Augustus.

(Bijzondere briefwisseling van *Spectator*)

In uwe gewone dagbladen, welke ons hier geworden, vindt men berigten omtrent onrustige bewegingen in ons leger. Dezelve zijn gedeeltelijk gegrond.

In mijne vorige brieven sprak ik reeds van de onderlinge verdeeldheid, welke er tusschen de officieren der oude armee, de nieuw aangestelden en de fransche officieren bestond. De geheele fransche inrigting, welke men aan het leger gaf, dat nu een Franschman of quasi-Belg tot opperhoofd heeft, gaf reeds aanleiding tot wantrouwen, niet alleen bij vele verdienstelijke officieren, maar bij alle weldenkende Belgen. Daar nu de geheele uitwendigen vorm en inwendige inrigting van het leger, aan die van het fransche volkomen gelijk en hetzelfde bestemd is, om niet dan met het laatste vereenigd te ageren, zoo heeft de Generaal *Evain* — volgens de loopende geruchten — voorgeslagen, de soldijen aan die der fransche militairen gelijk te stellen. Naauwelijks was deze tijding ruchtbaar geworden, of eene algemeene ontvredenheid openbaarde zich in onze gelederen en bij alle rangen. Daar men echter vreesde, dat daardoor de feesten, bij de intrede van het vorstelijke paar, eenen schaduwkant zouden hebben, zoo heeft men getracht aan deze nadeelige geruchten eene andere wending te geven. Thans heet het, als of het vermeende voorstel van onzen minister van oorlog alleen doelde om in te voeren na den vrede, ten einde de kamers door deze bezuiniging te bewegen, een groot gedeelte van het leger en het geheele kader onder de wapens te behouden. Wel verre dat deze maatregel een nadeel voor het leger zou zijn, moet het thans vaderlijke voorzorg heeten, om geen groot aantal troepen en vooral officieren weg te zenden. De opmerkzame beschouwers, die aan deze laatste geruchten wel eenig geloof slaan, twijfelen echter aan de bedoeling, en gelooven meer aan de kuiperijen van het fransche ministerie, waardoor Frankrijk eene kosteloze voorhoede van 80,000 man aan deszelfs noorder grenzen zoude behouden!

\*\*\*\*s.